

Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen

Crynodeb Archwilio Blynyddol 2021

Dyma ein crynodeb archwilio ar gyfer Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen. Mae'n dangos y gwaith a gwblhawyd ers y Crynodeb Archwilio Blynyddol diwethaf a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2021. Mae ein crynodeb archwilio'n rhan o dyletswyddau Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Ceir rhagor o wybodaeth am y dyletswyddau hyn ar ein [gwefan](#).

Ynglŷn â'r Cyngor

Rhai o'r gwasanaethau y mae'r Cyngor yn eu darparu

Ffeithiau allweddol

Mae gan y Cyngor 44 o gynghorwyr sy'n cynrychioli'r pleidiau gwleidyddol canlynol:

- Llafur 27
- Grŵp Annibynnol 6
- Digysylltiad 6
- Ceidwadwyr 4
- Seddi gwag 1

Gwariodd y Cyngor £185.9 miliwn ar ddarparu gwasanaethau¹ yn ystod 2020-21, y 18fed gwariant uchaf o'r 22 o gynghorau unedol yng Nghymru.

¹ Rydym yn diffinio gwariant ar wasanaethau fel cost gwasanaethau a godir ar y gronfa gyffredinol o'r Dadansoddiad Ariannu Gwariant, namyn costau unrhyw wasanaethau a ariennir o'r Cyfrif Refeniw Tai, gan ychwanegu praeseptau, ardollau a llog ar ddyledion.

Ffeithiau allweddol

O ran y sefyllfa ar 31 Mawrth 2021, roedd gan y Cyngor £25.4 miliwn o gronfeydd ariannol wrth gefn defnyddiadwy². Mae hyn yn cyfateb i 13.7% o wariant blynyddol y Cyngor ar wasanaethau, yr 20fed ganran uchaf o'r 22 o gynghorau unedol yng Nghymru³.

Mae tair (5%) o'r 60 o ardaloedd ym Mwrdeistref Sirol Torfaen yn rhai yr ystyrir eu bod ymhlith y 10% o ardaloedd mwyaf amddifadus yng Nghymru; dyma'r nawfed isaf o'r 22 o gynghorau unedol yng Nghymru⁴.

Rhagamcanir y bydd poblogaeth Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen yn cynyddu 4.3% rhwng 2020 a 2040 o 93,587 i 97,585, gan gynnwys gostyngiad o 5.1% yn nifer y plant, gostyngiad o 0.8% yn nifer y boblogaeth o oedran gweithio a chynnydd o 27.4% yn nifer y bobl 65 oed a throsodd⁵.

Dyletswyddau'r Archwilydd Cyffredinol

Fe wnaethom gwblhau gwaith yn ystod 2020-21 i gyflawni'r dyletswyddau canlynol

- **Gwella'n barhaus**

Roedd rhaid i'r Cyngor sefydlu trefniadau i wneud gwelliannau parhaus, gan gynnwys cynlluniau ac adroddiadau cysylltiedig, ac roedd yn rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol asesu a wnaeth y Cyngor ateb y gofynion hyn yn ystod 2020-21.

- **Archwilio'r Cyfrifon**

Bob blwyddyn mae'r Archwilydd Cyffredinol yn archwilio datganiadau ariannol y Cyngor i wneud yn siŵr y rhoddir cyfrif priodol am arian cyhoeddus.

- **Gwerth am arian**

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn archwilio pa un a yw'r Cyngor wedi sefydlu trefniadau i gael gwerth am arian am yr adnoddau y mae'n eu defnyddio, a rhaid iddo fod wedi'i argyhoeddi ei fod wedi gwneud hyn.

² Rydym yn diffinio cronfeydd ariannol wrth gefn defnyddiadwy fel cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio ar gyfer costau referniw, lle nad yw'r diben wedi'i ddiogelu gan y gyfraith. Mae hyn yn golygu cyfanswm y gronfa gyffredinol, cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi a balansau ysgolion. Nid yw'n cynnwys cronfeydd wrth gefn y Cyfrif Refeniw Tai, derbyniadau cyfalaf na grantiau cyfalaf anghymwysedig.

³ Ffynhonnell: Datganiad Cyfrifon 2020-21

⁴ Diffinnir ardal yn y cyd-destun hwn fel 'Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is'. Ffynhonnell: Stats Cymru

⁵ Ffynhonnell: Stats Cymru

- **Yr egwyddor datblygu cynaliadwy**

Mae angen i gyrff cyhoeddus gydymffurfio â'r ddyletswydd datblygu cynaliadwy wrth bennu eu hamcanion llesiant a chymryd camau i'w cyflawni. Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol asesu i ba raddau y maent yn gwneud hyn.

Rydym yn parhau i gydnabod y straen enfawr ar wasanaethau cyhoeddus ac i weithio mewn ffordd sy'n ceisio lleihau'r effaith ar ymateb gyrff cyhoeddus i COVID-19, gan ddal i gyflawni ein dyletswyddau statudol.

I gyflawni dyletswyddau'r Archwilydd Cyffredinol rydym yn cwblhau prosiectau penodol, ond rydym hefyd yn dibynnu ar waith archwilio arall, a gwaith cyrff rheoleiddio megis Arolygiaeth Gofal Cymru ac Estyn (yr arolygiaeth addysg). Rydym yn cymryd canfyddiadau ein gwaith archwilio i ystyriaeth wrth asesu pa un a yw'r Cyngor wedi sefydlu trefniadau i sicrhau gwerth am arian. Caiff ein canfyddiadau a'n casgliadau eu crynhoi isod.

Yr hyn a ganfuom

Archwiliad o Gyfrifon Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen ar gyfer 2020-21

Bob blwyddyn rydym yn archwilio datganiadau ariannol y Cyngor.

Ar gyfer 2020-21:

- rhoddodd yr Archwilydd Cyffredinol farn ddiamedod bod datganiadau ariannol y Cyngor yn gywir a theg ar 29 Gorffennaf 2021, ddeuddydd cyn y terfyn amser statudol.
- cafodd Datganiad Llywodraethu Blynyddol ac Adroddiad Naratif y Cyngor eu paratoi yn unol â Chod CIPFA a chanllawiau perthnasol. Roeddent hefyd yn gyson â'r datganiadau ariannol a baratowyd gan y Cyngor ac â'n gwybodaeth ni am y Cyngor.
- roedd ansawdd y datganiadau drafft a gyflwynwyd i'w harchwilio ar 19 Mai 2021 yn dda ar y cyfan.
- fe wnaed nifer o newidiadau i ddatganiadau ariannol y Cyngor a gododd o'n gwaith archwilio, gyda'r rheiny'n cael eu dwyn i sylw'r Cyngor yn ein Hadroddiad ar yr Archwiliad o'r Datganiadau Ariannol ym mis Gorffennaf 2021.
- yn ogystal â chyfrifoldebau'r Archwilydd Cyffredinol am archwilio datganiadau ariannol y Cyngor, mae ganddo gyfrifoldeb hefyd am ardystio nifer o hawliadau am grantiau a ffurflenni grantiau. Ar hyn o bryd rydym yn gweithio trwy'r broses ardystio grantiau.
- cyhoeddodd yr Archwilydd Cyffredinol y dystysgrif a oedd yn cadarnhau bod yr archwiliad o'r gyfrifon ar gyfer 2020-21 wedi cael ei gwblhau.

Ein gwaith mewn ymateb i bandemig COVID-19

Mewn ymateb i bandemig COVID-19, fe newidiom ni ddull a ffocws ein gwaith archwilio perfformiad mewn llywodraeth leol a chyrrff eraill. Isod ceir crynodeb o rywfaint o'r gwaith yr ydym wedi'i wneud mewn ymateb i'r pandemig ar draws nifer o sectorau, y mae cryn dipyn ohono'n berthnasol i lywodraeth leol.

Fe gynhaliom ni brosiect i ategu ymdrechion y sector cyhoeddus trwy rannu gwersi a ddysgwyd trwy'r pandemig. Nod y prosiect yw ysgogi rhywfaint o feddwl, a chyfnewid ymarfer. [Ceir rhagor o wybodaeth ar ein gwefan.](#)

Ym mis Mawrth 2021, fe gyhoeddod ni [adroddiad cenedlaethol](#) a oedd yn nodi trosolwg o'r cynnydd hyd yma o ran Profi, Orlhain, Diogelu yng Nghymru. Ym mis Rhagfyr 2020, fe wnaethom hefyd gyhoeddi rhai o [arsylwadau'r](#) Archwilydd Cyffredinol ar gaffael a chyflenwi Cyfarpar Diogelu Personol yn ystod pandemig COVID-19, ac yna [adroddiad](#) ar hynny ym mis Ebrill 2021. Ym mis Mehefin 2021, fe wnaethom hefyd gyhoeddi ein [hadroddiad](#) ar gyflwyno rhaglen frechu COVID-19 yng Nghymru.

Gwella'n barhaus

Fe wnaeth yr Archwilydd Cyffredinol ardystio bod y Cyngor wedi cyflawni ei ddyletswyddau sy'n weddiill dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 ar gyfer blwyddyn ariannol 2020-21, fel y'u harbedwyd gan orchymyn a wnaed dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Fel rhan o'n harchwiliad o asesuadau cynghorau o'u perfformiad ar gyfer blwyddyn ariannol 2020-21, fe wnaethom nodi bod llai o gyfeirio at wybodaeth gymharol am berfformiad er ein bod yn cydnabod bod y pandemig wedi arwain at atal gwaith i gasglu peth data ar lefel genedlaethol am y tro. Bydd y gallu i gymharu data a pherfformiad â sefydliadau eraill yn dal i fod yn elfen bwysig o drefniadau i sicrhau gwerth am arian a bydd yn her i gynghorau ei ystyried yn enwedig wrth iddynt barhau i weithredu'r gofynion sy'n ymwneud â hunanasesu a nodir yn Neddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Cynaliadwyedd ariannol

Yn ystod 2020-21, fe wnaethom archwilio cynaliadwyedd ariannol pob cyngor yng Nghymru. Ym mis Gorffennaf 2021, fe ddaethom i'r casgliad bod y Cyngor, o ganlyniad i'r setliadau cyllideb gwell-na'r-disgwyl gan Lywodraeth Cymru yn y ddwy flynedd ddiwethaf, bellach mewn sefyllfa well i gynnal ei gynaliadwyedd ariannol dros y tymor byr ond bod heriau'n bodoli o hyd dros y tymor canolig.

Fe wnaethom dri chynnig ar gyfer gwella a dderbyniwyd yn llawn gan y Cyngor.

Mae'r [adroddiad llawn ar ein gwefan.](#)

Fe wnaethom hefyd gyhoeddi dau adroddiad cryno cenedlaethol: yr [adroddiad cyntaf](#) ym mis Hydref 2020 a'r [ail adroddiad](#) ym mis Medi 2021.

Cyflawni'r Rhaglen Trawsnewid Gwasanaethau Plant T22

Yn ystod 2020-21, fe wnaethom archwilio'r cynnydd yr oedd y Cyngor yn ei wneud o ran cyflawni ei raglen trawsnewid Gwasanaethau Plant T22 mewn modd effeithiol. Dechreuwyd y rhaglen gan y Cyngor yn 2019. Ym mis Tachwedd 2019, roedd cyfradd y Cyngor o ran nifer y

plant sy'n derbyn gofal am bob 10,000 o blant yn uwch nag unrhyw gyngor arall yng Nghymru a Lloegr ac roedd hyn yn achosi heriau ariannol sylweddol. Roedd y twf yn y galw, y gost a dwysâd yn creu her i'r Cyngor a oedd yn fawr, yn gymhleth ac yn fater o frys, ac mae'n dal i wneud hynny.

Daethom i'r casgliad canlynol: er mwyn cyflawni deilliannau'r rhaglen trawsnewid gwasanaethau plant yn fwy effeithiol, yn awr mae angen i'r Cyngor lywio cynnydd a chamau gweithredu ar y cyd i sicrhau deilliannau gwell

Daethom i'r casgliad hwn am y rhesymau canlynol:

- er bod gan y Cyngor sylfaen dystiolaeth gadarn ar gyfer yr agweddau gofal cymdeithasol ar ei raglen trawsnewid gwasanaethau plant, mae angen iddo adnabod modelau ymyrryd yn gynnar ac atal sy'n seiliedig ar dystiolaeth a'u rhoi ar waith mewn modd mwy cynhwysfawr.
- mae gweledigaeth y Cyngor ar gyfer trawsnewid ei wasanaethau plant yn uchelgeisiol ond mae angen iddo ddatblygu mesurau mwy eglur o lwyddiant i fonitro'i gynnydd tuag at ei ddeilliannau bwriadedig.
- fe bennodd y Cyngor amserlen glir i ddechrau ar gyfer y rhaglen trawsnewid gwasanaethau plant ac fe'i haddasodd yn wyneb COVID. Yn awr mae angen i'r Cyngor ddatblygu map trywydd eglur sy'n nodi'r drefn a graddfeydd amser ar gyfer cyflawni'r rhaglen yn y dyfodol.
- mae gan y Cyngor fecanweithiau effeithiol i fonitro cynnydd yn erbyn allbynnau prosiectau'r rhaglen, ond mae angen iddo ddatblygu mecanweithiau mwy effeithiol i lywio cynnydd yn erbyn deilliannau bwriadedig y rhaglen.
- yn rhannol oherwydd COVID, fe arafodd cynnydd y Cyngor o ran cyflawni'r blaenoriaethau a chydymffurfio â'r graddfeydd amser yn ei raglen trawsnewid gwasanaethau plant ac yn awr bydd angen i'r Cyngor gymryd camau gweithredu ar y cyd i fynd i'r afael â hyn er mwyn cyflawni deilliannau bwriadedig y rhaglen.
- mae'r broses o roi rhaglen trawsnewid Gwasanaethau Plant y Cyngor ar waith wedi canfod yr angen i ddatblygu sgiliau trawsnewid ymhellach ar draws y Cyngor.
- mae staff a phartneriaid yn teimlo ar y cyfan eu bod yn ymgysylltu'n llawn â rhaglen trawsnewid Gwasanaethau Plant y Cyngor.
- efallai y bydd angen i'r Cyngor fynd i'r afael ag ystod o risgiau wrth iddo barhau i gyflawni ei raglenni trawsnewid.

Fe wnaethom nodi cyfres o feysydd i'w datblygu yn yr [adroddiad llawn](#). Fe gyflwynom ni'r meysydd hyn i Gabinet ac uwch dîm rheoli'r Cyngor yng ngwanwyn 2021. Yn ystod haf 2021 yn dilyn penodi'r Prif Weithredwr newydd, fe benderfynodd y Cyngor ddatblygu strategaeth pum mlynedd newydd ar gyfer y gwasanaethau plant sydd wedi'i bwriadu i fynd i'r afael â chanfyddiadau'r adolygiad. Mae'r Cyngor yn disgwyl cyhoeddi ei strategaeth newydd yn gynnar yn 2022.

Cynllunio adferiad

Yn ystod 2020-21, fe wnaethom adolygu'r trefniadau yr oedd pob cyngor yng Nghymru'n eu rhoi ar waith i gefnogi gwaith cynllunio adferiad. Fe wnaethom y gwaith yma ar sail barhaus, gan ddarparu adborth mewn amser real ac yn barhaus lle'r oedd yn briodol. Roedd ein canfyddiadau allweddol yn cynnwys y meysydd canlynol i gael eu hystyried gan y Cyngor:

- archwilio sut y gallai'r pandemig ddarparu cyfleoedd i arloesi a llywio newidiadau tymor hwy o ran y modd y darperir gwasanaethau i ddiwallu anghenion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol yr ardal leol yn well;
- ystyried sut y gellir defnyddio data, tystiolaeth a gwybodaeth i oleuo camau gweithredu o fewn y fframwaith trawsnewid ac adfer gyda ffocws ar anghydraddoldebau tymor hwy a allai fod wedi cael eu gwaethygu ymhellach gan y pandemig;
- sicrhau bod y trefniadau rheoli perfformiad diwygiedig yn cael eu cymhwyso'n effeithiol i ddarparu mewnwelediad a dangos sicrwydd ynghylch y cynnydd y mae'r Cyngor yn ei wneud yn erbyn ei flaenoriaethau adfer;
- sicrhau bod y Cyngor yn parhau i ymgysylltu o bryd i'w gilydd â staff ynghylch effaith y pandemig ar drefniadau gweithio i gefnogi eu lles;
- sicrhau bod recordiadau o gyfarfodydd democrataidd yn cael eu lanlwytho i wefan y Cyngor a'i bod yn hawdd cael gafael arnynt i sicrhau bod gan y cyhoedd fynediad at brosesau penderfynu;
- ystyried sut y gallai'r Cynllun Gweithredu Newid Hinsawdd ddylanwadu ar y modd y gwneir penderfyniadau yn y dyfodol ar draws y Cyngor;
- sicrhau bod y strategaeth rheoli asedau'n darparu ar gyfer defnydd effeithlon, effeithiol a darbodus o asedau'r Cyngor, a bod y strategaeth yn gyson ag ymateb y Cyngor i sefyllfa'r hinsawdd ac yntau wedi datgan ei bod yn argyfwng arni, a
- phennu mesurau ar gyfer deilliannau bwriadedig strategaeth y gweithlu.

Arolygiaethau eraill

Fe wnaethom hefyd ystyried canfyddiadau Archwiliadau Sicrwydd a gwblhawyd gan Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) ac adroddiadau Estyn yn ogystal ag unrhyw gamau dilynol a gymerwyd gan y Cyngor mewn ymateb. Fe gyhoeddodd AGC ac Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru eu hadolygiad Cenedlaethol ar y cyd o ddefnyddio'r Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid yng Nghymru. Fe wnaethant nodi nifer o ganfyddiadau ac argymhellion allweddol yn [eu hadroddiad](#). Ym mis Tachwedd 2021, fe wnaeth AGC hefyd gyhoeddi ei hadroddiad trosolwg cenedlaethol o archwiliadau sicrwydd yng Nghymru a [Gadewch imi ffynnu](#), adolygiad cenedlaethol o gymorth cynnar, gofal a chefnogaeth a threfniadau pontio ar gyfer plant anabl yng Nghymru.

Ni chynhaliodd Estyn arolygiad o Wasanaethau Addysg Llywodraeth Leol yn Nhorfaen yn ystod 2020-21.

Astudiaethau llywodraeth leol

Yn ogystal â gwaith lleol ym mhob cyngor, bob blwyddyn rydym hefyd yn cynnal astudiaethau ar draws y sector llywodraeth leol i wneud argymhellion ar gyfer gwella gwerth am arian. Ers yr adroddiad gwella blynyddol diwethaf, rydym wedi cyhoeddi'r adroddiadau canlynol:

Gwasanaethau dewisol (Ebrill 2021)

Mae pwysau ariannol wedi peri i gynghorau ostwng gwariant a thorri gwasanaethau, ond mae'r pandemig wedi dangos bod gwasanaethau llywodraeth leol yn hanfodol i gadw pobl yn ddiogel ac yn iach. Fe wnaethom ganolbwyntio ar sut y mae cynghorau'n diffinio gwasanaethau, y systemau a'r prosesau y maent wedi'u defnyddio i adolygu gwasanaethau a

pha mor gadarn yw'r rhain. Mae'r galw am rai gwasanaethau hanfodol yn dal i gynyddu ac nid yw cynghorau'n hyderus y gallant barhau i ddarparu'r gwasanaethau hyn yn wyneb y galw cynyddol a chymhleth hwn. Mae angen i gynghorau achub ar y cyfle i adnewyddu, ailgloriannu ac ailosod yr hyn y maent yn ei wneud a dysgu o'r pandemig i greu dyfodol gwell. Cyhoeddwyd ein [hadroddiad](#) ym mis Ebrill 2021.

Adfywio canol trefi yng Nghymru (Medi 2021)

Rhwng 1950 a 1980, fe wnaeth awdurdodau lleol roi blaenoriaeth i adfywio canol trefi gan greu mannau adwerthu newydd a mwy. Fodd bynnag, mae dewisiadau polisi blaenorol, disgwyliadau newidiol defnyddwyr a datblygiadau technolegol bellach yn effeithio'n andwyol ar ganol sawl tref yng Nghymru. Ac mae'r pandemig wedi creu heriau i lywodraeth leol a'r Llywodraeth ganolog, gydag un siop ymhob saith ar strydoedd mawr Cymru bellach yn wag, er bod Llywodraeth Cymru wedi buddsoddi ac ysgogi buddsoddiadau gwerth £892.6 miliwn yn y saith mlynedd ddiwethaf. Nid oes gan awdurdodau lleol y capasiti i ymateb i'r sefyllfa hon ac nid ydynt wastad yn defnyddio'r pwerau sydd ganddynt i helpu i adfywio trefi. I gyflawni'r deilliannau lleol gorau, mae angen i bolisiau a threfniadau cydweithio gael eu halinio a'u hintegreiddio, ac mae angen i adnoddau gael eu blaenoriaethu ar ganol trefi. Cyhoeddwyd ein [hadroddiad](#) ym mis Medi 2021.

Gwaith sydd yn yr arfaeth ar gyfer 2021-22

Fe wnaethom hefyd fwrw golwg ar yr heriau a chyfleoedd allweddol sy'n wynebu'r Cyngor. Gallai'r rhain gael effaith ar allu'r Cyngor i gyflawni ei rwymedigaethau cyfreithiol mewn perthynas â'r egwyddor datblygu cynaliadwy a'r modd y mae'n defnyddio'i adnoddau.

Y risg a'r mater mwyaf arwyddocaol sy'n wynebu cynghorau a'r sector cyhoeddus ehangach o hyd yn ystod 2021-22 yw pandemig COVID-19. Rydym wedi trefnu ein gwaith i ddarparu sicrwydd a her mewn ffordd sy'n helpu i gefnogi'r Cyngor trwy'r cyfnod hwn. Mae ein gwaith arfaethedig ar gyfer 2021-22 yn cynnwys:

- Sicrwydd ac asesu risg gan gynnwys ffocws ar y canlynol:
  - Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021;
  - Cynllunio adferiad;
  - Cynlluniau lleihau carbon;
  - Trefniadau hunanasesu, a hefyd
  - Y sefyllfa ariannol.
- Llamu Ymlaen – wrth i'r byd symud yn ei flaen, gan ddysgu o'r pandemig, mae'r adolygiad hwn yn ystyried pa mor effeithiol y mae cynghorau'n cryfhau eu gallu i drawsnewid, addasu a pharhau i ddarparu gwasanaethau, gan gynnwys y rhai a ddarperir mewn partneriaeth gyda rhanddeiliaid allweddol a chymunedau.
- Archwiliad o adrodd ar wella.
- Prosiect seiliedig-ar-risg lleol – diweddariadau pellach i gael eu darparu ar gyfer y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn dilyn trafod gyda'r Cyngor.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn annibynnol ar y llywodraeth, ac fe'i penodir gan Ei Mawrhydi'r Frenhines. Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn gwneud ei waith gan ddefnyddio staff ac adnoddau eraill a ddarperir gan Swyddfa Archwilio Cymru, sy'n fwrdd statudol a sefydlwyd at y diben hwnnw ac i fonitro a chynghori'r Archwilydd Cyffredinol. Caiff Swyddfa Archwilio Cymru ei dwyn i gyfrif gan y Senedd.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn archwilio cyrff llywodraeth leol yng Nghymru, gan gynnwys awdurdodau unedol, yr heddlu, awdurdodau tân ac achub, parciau cenedlaethol a chynghorau cymuned. Mae hefyd yn cynnal astudiaethau o werth am arian mewn llywodraeth leol, yn asesu cydymffurfiaeth â'r gofynion sy'n weddill o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 a gall gynnal arolygiadau arbennig dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Y tu hwnt i lywodraeth leol, yr Archwilydd Cyffredinol yw archwilydd allanol Llywodraeth Cymru a'r cyrff cyhoeddus a noddir ganddi ac sy'n gysylltiedig â hi, Comisiwn y Senedd a chyrff y Gwasanaeth Iechyd Gwladol yng Nghymru.

Archwilio Cymru yw'r enw cyfunol anstatudol ar gyfer Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru, sy'n endidau cyfreithiol ar wahân sydd â'u swyddogaethau cyfreithiol eu hunain, fel a ddisgrifir uchod. Nid yw Archwilio Cymru yn endid cyfreithiol.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.